

BÖLÜM 14

SOSYAL YARDIM ve YARARLANICILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ramazan TİYEK¹
Şenay YENER YILMAZ²

GİRİŞ

Son yıllarda sosyal politikada aktifleşme kavramı çerçevesinde sosyal yardım alan bireylerden çalışabilecek durumda olanların istihdam edilmesine yönelik politikalar dillendirilse de özellikle çalışamayacak durumda olanların temel ihtiyaçlarının karşılanması önem taşımaktadır. Asgari ihtiyaçlarını karşılamada yoksunluk olarak değerlendirilebilecek “Yoksulluk” durumunun ortadan kaldırılması, iyileştirilebilmesi için sosyal yardım uygulamalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Sosyal yardımlar, ihtiyaç sahiplerinin temel bir geliri olmaktan öte, zaruri ihtiyaçlarının karşılanması için bir gerekliliktir.

Sosyal yardım uygulamaları, hak temelli bir yaklaşım çerçevesinde sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak sunulmalıdır. Toplumdaki diğer birey ya da çeşitli Sivil Toplum Kuruluşları tarafından sosyal destek uygulamaları gerçekleştirilse de, yardımların sürekliliğinin sağlanması açısından kamu gücü kullanılarak yerine getirilmesi önem taşımaktadır. Türkiye’de kamu temsilcisi olarak sosyal yardımların yapılmasında görevli olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları 1986 tarihinde 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulmuştur. Türkiye genelinde illerde valilik, ilçelerde ise kaymakamlıklar bünyesinde sosyal yardım hizmetleri yerine getirilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Mütevelli Heyeti kararları ile toplumsal hayatta dezavantajlı kesimler öncelikli olmak üzere bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmalar yapmaktadır. Bu kapsamda dezavantajlı gruplar haricinde muhtaç durumda olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye’ye kabul edilmiş temel ihtiyaçlarını karşılamaktan yoksun kişilere, eşi vefat etmiş dul kadınlara maaş bağlanması, 2022 sayılı kanun kapsamında yaşlı ve engelli ayılı-

¹ Doç. Dr., Ramazan TİYEK, Kırklareli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ramazantiyek@gmail.com

² Şenay YENER YILMAZ, Kırklareli Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri AD., senemmk@hotmail.com

tembelleştirmemeli, sosyal yardım talebinde bulunmak alışkanlık haline getirilmemelidir.” Sosyal yardım yararlanıcılarının temel ihtiyaçlarının karşılanmasının önemi vurgulanırken, çalışabilecek durumda olanların istihdam süreçlerine katılımlarının sağlanması, kamusal kaynakların yerinde ve doğru kullanılmasına katkı sunmakla birlikte, sosyal yardım talebinde bulunmayanlar arasında toplumsal dengenin sağlanmasında da önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

- Buğra, A. (2005), *Yoksulluk ve Sosyal Haklar*, Sivil Toplum Geliştirme Derneği için Hazırlanan Danışman Raporu.
- Demir Şeker, S. (2008), *Türkiye’de Sosyal Transferlerin Yoksulluk Üzerindeki Etkileri*, Ankara: DPT Uzmanlık Tezi.
- Gitmez, E. & Bakan, S. (2020), Yararlanıcıların Gözünden Mevcut Sosyal Yardım Sistemi: Bir Yerel Araştırma Örneği, *Toplumsal Politika Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, s. 67-89.
- Güneş, S. (2010), *Sosyal Yardım Algısı ve Yoksulluk Kültürü: Türkiye’de Kamusal Sosyal Yardım Alanlarının Yardım Algısı ve Yoksulluk Kültürü Araştırması*, Ankara: Ermat Matbaacılık.
- Hacımahmutoğlu, H. (2009), *Türkiye’deki Sosyal Yardım Sisteminin Değerlendirilmesi*, DPT Uzmanlık Tezi, Yayın No: 2803, Ankara.
- Kesgin, B. (2013), *Kamu Sosyal Politikalarında Sosyal Yardım*, İstanbul: Açılım Kitap.
- Özsoy, D. & Karataş, K. (2020), Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Uzmanların Gözüyle Değerlendirilmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 4, s. 989-1004.
- Seyyar, A. (2002), *Sosyal Siyaset Terimleri: Ansiklopedik Sözlük*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Taşçı, F. (2010a). Türkiye’nin Kamusal Sosyal Yardım Anlayışı (1980-2007) Üzerine Bir Analiz, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı: 55, s. 127-149.
- Taşçı, F. (2010b), *Sosyal Politikalarda Can Simidi: Sosyal Yardım*, Ankara: Nobel Yayınları.